

WERKEN IN DE FELLE ZON

PEILING ONDER RUIM 190 BOUWVAKKERS DOOR FNV

AANLEIDING

De afgelopen jaren neemt het aantal gevallen van huidkanker sterk toe. Met 73.000 diagnoses in 2019 is huidkanker de meest voorkomende kankersoort in Nederland. In de meeste gevallen is huidkanker het gevolg van teveel blootstelling aan Uv-straling. (KWF, 2019) Bouwvakkers lopen maar liefst 4 tot 5 keer zoveel risico om huidkanker te krijgen (Nederlands Centrum voor Beroepsziekten). De FNV wil graag weten in hoeverre bouwvakkers zich bewust zijn van de risico's van huidverbranding en Uv-straling, en wat ze doen om zich hiertegen te beschermen. FNV heeft daarom in de afgelopen periode een peiling onder bouwvakkers en schilders gehouden.

WERKWIJZE

Er zijn 36 telefonische gesprekken met FNV-leden gevoerd aan de hand van een vragenlijst. Ten tweede zijn de gebruikers van de FNV Bouwapp uitgenodigd om online de vragenlijst in te vullen. Daarnaast is de online vragenlijst via E-mail verspreid onder 2600 schilders. De online vragenlijst is door 155 bouwvakkers en schilders ingevuld.

De peiling telt in totaal 191 respondenten, waaronder 107 FNV-leden.

Ben je lid van een vakbond?

Anders, nl: Toekomstig lid FNV	1
Anders, nl: ZZP Nederland, Bovatin en de NOA	1
Ja, CNV	4
JA, FNV	107
Nee, geen lid	25
Niet bekend/ ingevuld	53
	191

RESULTATEN

Op de (open) vraag "Wat weet jij van de effecten van Uv-straling?" weet dertien procent van alle ondervraagde bouwvakkers en schilders geen enkel negatief effect te benoemen. Dertig procent benoemt negatieve effecten als verbranding en huidveroudering, maar noemt hierbij het woord huidkanker niet expliciet. Ongeveer 60 procent noemt het woord huidkanker expliciet in hun antwoord. (tabel 1)

Tachtig procent van alle ondervraagde bouwvakkers en schilders zegt op zonnige dagen maatregelen te nemen om zich beschermen tegen de zon. Op de vraag "Wat doe jij op je werk wanneer de zon fel schijnt?" wordt "Insmeren met zonnebrandcrème" het meest genoemd, gevolgd door "meer water drinken" (2e plaats) en het dragen van een petje of hoed (3e plaats). Minder vaak worden "langzamer werken" (4e plaats), "vroeger beginnen" (5e plaats) en "beschermende kleding" (6e plaats) genoemd.

Twintig procent van de ondervraagden geeft aan "niets bijzonders" te doen op zonnige dagen (tabel 2).

Het plan hebben om iets te doen is niet hetzelfde als het ook wérkelijk doen. Op de vraag hoe vaak zij zich tijdens de afgelopen zonnige dagen hebben ingesmeerd, antwoordt dertig procent van de bouwvakkers en schilders zich niet één keer te hebben ingesmeerd. De grootste groep smeert zich wel één keer, (24 procent) of meerdere keren (46 procent) per dag in. (tabel 3)

Ruim 80 procent van alle ondervraagden geeft aan het weerbericht (bijna) altijd te bekijken in relatie tot het werk. (tabel 4)

Van alle ondervraagden let 38 procent echter niet op de melding van de Uv-straling. (tabel 5)

CONCLUSIE

Een aanzienlijke groep bouwvakkers werkt onbeschermd in de zon. Op basis van de peiling kan geen betrouwbare uitspraak over alle bouwvakkers worden gedaan. Maar een indicatie geeft het wel en die is serieus. Het zou kunnen betekenen dat zo'n dertig procent van de bouwvakkers en schilders onbeschermd tegen de zon werken. Zij lopen hiermee onaanvaardbaar grote gezondheidsrisico's.

Om deze groep te bereiken en beter te beschermen, voert de FNV deze zomer een informatiecampagne om de schadelijke effecten van huidverbranding en Uv-straling onder de aandacht te brengen bij bouwvakkers en schilders. De boodschap van de campagne is meervoudig:

- Weet welke schadelijke effecten huidverbranding heeft en welke risico's met name bouwvakkers en schilders daardoor lopen op de werkvloer
- Probeer blootstelling aan scherpe zon zoveel mogelijk te voorkomen door het werk anders in te richten
- Stimuleer het gebruik van beschermende kleding en zonnebrandcrème.

De FNV vindt het belangrijk dat werknemers actief op het risico worden gewezen door de werkgevers. Huidverbranding door de zon en de kans daardoor op huidkanker moet worden besproken op de werkplaats.

TABELLEN

TABEL 1. KENNIS VAN EFFECTEN UV-STRALING

(N= 191, waarvan 148 geldige antwoorden)

Wat weet jij van de effecten van Uv-straling?

(open vraag, gecodeerd tot drie categorieën)

Benoemt negatieve effecten als verbranding, huidveroudering	30%
Benoemt kans op huidkanker	57%
Benoemt geen enkel effect	13%
Eindtotaal	100%

TABEL 2. MAATREGELEN

(N=191, waarvan 190 geldige antwoorden)

Wat doe jij op je werk wanneer de zon fel schijnt? (meerkeuze dus telt niet op tot 100%)

1	Antwoord bevat "insmeren"	91%
2	Antwoord bevat "drinken"	87%
3	Antwoord bevat "petje/ hoed"	73%
4	Antwoord bevat "tempo"	65%
5	Antwoord bevat "vroeger beginnen" of "werktijden"	58%
6	Antwoord bevat "beschermende kleding"	42%
7	Antwoord bevat "Uit de zon blijven"	29%
8	Antwoord bevat "niks bijzonders"	22%

TABEL 3. AANTAL MAKEN INGESMEERD AFGELOPEN ZONNIGE DAGEN

(N=191, waarvan 176 geldige antwoorden)

Hoe vaak per dag heb jij je ingesmeerd met zonnebrandcrème tijdens de afgelopen zonnige werkdagen?

(ongeveer)

Één keer per dag	24%
Meerdere keren per dag	46%
Nooit	30%
Eindtotaal	100%

TABEL 4. AANDACHT VOOR WEERBERICHT

(N=191, waarvan 191 geldige antwoorden)

Aantal van Kijk jij naar het weerbericht om te weten wat voor weer het wordt op je werk?

(N=191 waarvan 189 geldige antwoorden)

(bijna) altijd	81%
Soms	13%
(bijna) nooit	6%
Eindtotaal	100%

TABEL 5. AANDACHT VOOR MELDING UV-STRALING IN WEERBERICHT

(N=191, waarvan 191 geldige antwoorden)

Aantal van In het weerbericht wordt voor zonnige dagen soms de uv-straling gemeld. Heb jij daar aandacht voor?

(N=191, waarvan geldige antwoorden 191)

ja, daar let ik goed op	34%
nee, daar let ik niet op	38%
soms let ik daar wel op	28%
Eindtotaal	100%

BIJLAGE: QUOTES UIT DE TELEFONISCHE GESPREKKEN

'Werken in de zon vind ik lekker. Ik kick op zon! Ik zoek het juist op, en ben niet bang dat het ten koste van mijn schilderwerk gaat, want daar heb je middeltjes voor.'

Schilder, 56 jaar

'Vanuit de zaak wordt zonnebrandcrème met factor 30, petjes en flesjes drinken aangeboden. Daarnaast is er ook de mogelijkheid om eerder te beginnen met werken om de felle zon zoveel mogelijk te vermijden.'

Schilder, leeftijd onbekend

'Ik werk in de schaduw als het kan, maar of er nu zon is of felle zon, we staan er toch vaak gewoon in te werken.' **Schilder, 52 jaar**

'Ik heb in ieder geval een petje op en smeer mij iedere dag helemaal in. Verder heb ik een petje op, draag een T-shirt en korte broek, speciale kleding heb ik niet.'

Schilder, 36 jaar

'Ik smeer me drie a vier keer per dag in. Ik krijg zonnebrand, water en Uv-straling werende kleding van mijn werkgever aangeboden. Er wordt gezegd dat de zon een sluipmoordenaar is als je buiten werkt en er niet goed mee om gaat, dus daar hou ik rekening mee.'

Bouwvakker, leeftijd onbekend

'Ik hou er geen rekening mee. Het werk moet af.'

Schilder, leeftijd onbekend

'Ik heb altijd zonnebrand in m'n bus liggen. Al die generaties voor ons smeerden zich niet in. Meeste nog steeds niet. Mijn ouders smeerden mij en mijn broer in als we naar het strand gingen, maar zichzelf niet. Die ervaren daar nu de gevolgen van. Mijn buurman heeft ook huidkanker, dus ik heb me er zeker in verdiept.'

Bouwvakker, leeftijd onbekend